

ת"פ 25806/08-17 - מדינת ישראל נגד ניקולס פרז - בעצמו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 25806-08-17 מדינת ישראל נ' פרז

בפני
בעניין: כבוד השופטת דנה מרשק מרום
מדינת ישראל - באמצעות פמ"מ וע"י עו"ד
שירה סוכצקי

המאשימה

נגד

ניקולס פרז - בעצמו וע"י עו"ד ניר יסלוביץ'

הנאשם

גזר דין

כתב-האישום

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן שגובש לאחר הליך גישור, בעבירה של **שוד** לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. מכתב האישום המתוקן עולה, כי ביום 28.7.17, סמוך לשעה 10:40, הגיע הנאשם יחד עם אדם נוסף לפסאז' מסחרי בפתח תקווה, והשניים המתינו במקום במטרה לאתר קורבן אותו ישדדו. באותו מועד יצאה מביתה א"ב (להלן: "המתלוננת"), ילידת 1953, המתגוררת בסמוך לפסאז', וצעדה בשביל הסמוך לביתה בעודה נושאת תיק אשר הכיל תעודת זהות, ארנק, סכום של ₪ 200 בשטרות, כרטיס אשראי וכרטיס רב קו.

הנאשם התקרב למתלוננת, פנה אליה, שלף תרסיס גז פלפל והתיז את תכולתו על פניה, ובה בעת אחז בתיקה של המתלוננת ומשך אותו בחוזקה עד שנקרע ונשמט מידיה. כתוצאה ממעשי הנאשם איבדה המתלוננת את שיווי משקלה ונחבלה ברגלה הימנית.

הנאשם נטל את תיקה של המתלוננת, ריסס גז פלפל פעם נוספת בפניה ובידה, ונמלט לעבר גרם מדרגות סמוך, שם המתין לו האדם הנוסף. לאחר שחבר לאותו אחר, פתחו השניים את התיק ונמלטו יחדיו מהמקום עם שלל השוד, כאשר הנאשם קיבל לידיו כרטיס רב קו מהתיק.

כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלוננת צריבות בפניה, גירוי בעיניה וחבלה ברגלה הימנית.

3. במסגרת ההסדר סוכם, שהנאשם יישלח לקבלת תסקיר ואף תהיה הסכמה לקבלת תסקירים משלימים, כשהמאשימה תשקול את עמדתה לעונש בהתאם. עוד בהתאם להסדר הטיעון, הפקיד הנאשם 5000 ₪, המהווה את סכום הפיצוי אשר יועבר בהמשך למתלוננת.

תסקירי שירות המבחן

4. בעניינו של הנאשם התקבלו ארבעה תסקירים, מהם עולה כי הוא בעל רקע אישי ומשפחתי מורכב, כבן 22, רווק יליד ישראל, בן יחיד להורים מהגרים אשר לא קיבלו אזרחות ישראלית ונדרשים מעת לעת להאריך שהותם במשרד הפנים. סיים 12 שנות לימוד עם התמחות בתחום החשמל ללא תעודת בגרות, אובחן כסובל מהפרעת קשב וריכוז ולקויות למידה. בצבא שירת כמתחזק נגמ"שים בבסיס תל-השומר, אך לאחר כשנה וארבעה חודשים שוחרר מהשירות בשל מעורבותו בתיק זה.

במהלך שנות התבגרותו אופיין בבדידות, סבל מקשיים חברתיים ואף היה קורבן להתנהגות אלימה מצד בני גילו, וכן נעדר גורמי תמיכה והכוונה מספקים. בצעירותו השתלב למשך חצי שנה בטיפול פסיכולוגי בשל המצוקה הרגשית בה היה נתון, התקפי זעם ובידוד חברתי. בהתבגרותו ניסה להתמודד עם קשייו באמצעות פגיעה עצמית, ובשנים האחרונות מתמודד לבדו עם סוגיית זהותו המינית.

הנאשם מוכר לשירות המבחן משנת 2016, טרם גיוסו, במסגרת בקשתו לעיכוב הליכים בגין עבירות של גניבת כרטיס אשראי והונאה. לאור גילו הצעיר, שאיפותיו לתפקוד תקין ויכולתו לקבל אחריות, המליץ השירות על עיכוב הליכים, במסגרתו נדרש הנאשם לבצע עבודות התנדבות בקהילה בהיקף של 60 שעות, לצד טיפול בשירות למשך שנה. השירות תמך ברצונו של הנאשם להתגייס, והקשר עמו נשא אופי מעקבי גם לאחר הגיוס לצבא עד לתום צו המבחן בחודש מארס 2017.

להתרשמות שירות המבחן, לאורך שנות התפתחותו צבר חוויות פוגעניות וייתכן אף טראומתיות, שהשפיעו על יכולתו לתת אמון ולחוש ביטחון, על יכולתו לפעול בשיקול דעת ועל בחירותיו.

בתחילת הקשר עם שירות המבחן מסר הנאשם, כי ברקע לביצוע העבירה עמדו היעדר שיקול דעת והיותו נתון לאיומים. תיאר, כי לאחר ויכוח עם אמו, בעודו ברחוב, ניגש אליו אדם מבוגר שניסה לשדוד אותו באיומי סכין, ובהמשך דרש ממנו בכוח לבצע שוד. הנאשם הסביר כי היה בקשר מיני בעבר עם אותו אדם, שהוא בעל עבר פלילי, דבר שהעצים את תחושת הפחד שלו והשפיע עליו לדבריו לבצע את השוד, על מנת לרצותו ומחשש שיפגע בו. גז הפלפל היה ברשותו מאז שירותו הצבאי, והוא השתמש בו ללא תכנון מוקדם וללא שיקול את תוצאות מעשיו. הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו, ביטא אמפתיה כלפי המתלוננת, וגילה מודעות ראשונית באשר להתנהלותו הבעייתית, אותה הסביר על רקע לחץ חברתי וקושי בבחירת קשרים זוגיים וחברתיים שאינם פוגעניים.

בהמשך, בהתאם להמלצות שירות המבחן, נעשה ניסיון לשלב את הנאשם בטיפול פסיכולוגי, ליצירת קשר עם קליניקה לקהילה הלהט"בית ולהפנייתו לפרויקטים של הרווחה בעיר מגוריו, תוך ששמר על קשר עם פסיכיאטרית בקופת החולים. עם זאת, לאחר החמרה משמעותית במצבו הנפשי, בחודש יוני 2019 עבר הליך אבחוני במרכז לבריאות הנפש ב"גהה". גורמי הטיפול התרשמו, כי הוא מתמודד עם מצב דכאוני מז'ורי ממושך עם החמרה תחת ההליך המשפטי הנוכחי, כשברקע קשיים אישיוניים מתמשכים עם פגיעה תפקודית חברתית ומסגרתית, המתלכדים לכדי קיומה של הפרעת אישיות. בהתאם להמלצות האבחון, הנאשם נמצא במעקב פסיכיאטרי ב"גהה" אחת לחודש ונוטל תרופות נוגדות דכאון, ונכון לחודש ספטמבר 2019 חלה הטבה קלה במצבו, תוך שהוא משתף פעולה עם גורמי הטיפול.

לאחר כל התהליך, כיום ניכרת תובנה לכך שבעבר פעל באופן הישרדותי וללא שיקול-דעת והנאשם מסר, כי לו היה משולב בטיפול בתקופת ביצוע העבירות, יכול היה להתמודד באופן יעיל עם קשייו הרגשיים. הנאשם ציין, כי מעבר לתקופה הארוכה בה היה נתון בתנאים מגבילים, הוריו משלמים מחיר יקר על הסתבכותו בפלילים, שכן הליך הסדרת מעמדם החוקי בארץ מתעכב בשל כך.

להערכת גורמי הטיפול, נוכח מבנה אישיותו, הבלבול מבחינת זהותו וכוחותיו הדלים להתמודד עם קשיים, בעיקר בעת שמתמודד עם דיכאון, נטייתו לאימפולסיביות וניסיון אובדני שביצע בעבר, ענישה של מאסר בפועל עלולה להביא להחרפה משמעותית במצבו הנפשי ולהגדיל את הסיכון האובדני בו שרוי.

שירות המבחן התרשם מיכולתו של הנאשם לשתף פעולה עם השירות וגורמי הטיפול, וממוטיבציה רבה להשתלב בטיפול רגשי ארוך טווח. ההליך המשפטי וחששו מהעונש מהווים גורמים מרתיעים ומדרבנים, והשירות מעריך כי הסיכון להישנות מעורבות בפלילים בעת הנוכחית פחת לרמת סיכון בינונית. ככל שהנאשם יקבל מענה טיפולי ושיקומי, סיכויי לניהול אורח חיים נורמטיבי יגדלו. שילובו בטיפול לצד המשך המעקב הפסיכיאטרי בו מצוי ונטילת טיפול תרופתי, יהוו גורם ממתן ומפחית סיכון להישנות ביצוע עבירות.

עולה, לכן, תמונה של בחור צעיר, שמקבל אחריות מלאה על מעשיו ומשתף פעולה עם השירות וגורמי הטיפול לצורך שיקומו והגברת מודעותו באשר לבחירותיו השוליות. נוכח הערכת גורמי הטיפול והערכת שירות המבחן, לפיה מאסר בפועל עלול להביא להחרפה משמעותית במצבו הנפשי ולהגדיל את הסיכון האובדני בו שרוי, השירות רואה חשיבות במקרה זה להעדיף את הפן השיקומי חרף חומרת העבירות, על מנת שלא לפגוע בתהליך השיקום והשינוי בו מצוי הנאשם. הומלץ על הטלת צו מבחן למשך שנה, במסגרתו הנאשם ימשיך בטיפול במסגרת המרכז לבריאות הנפש "גהה" וישולב בתכנית "יתד" לצעירים בעיר מגוריו לצורך שיקום פסיכוסוציאלי נרחב, לצד הטלת ענישה של מאסר בעבודות שירות.

5. ייאמר כבר, כי הנאשם נשלח בהסכמת התביעה לממונה על עבודות השירות בטרם הטיעונים לעונש, והוא נמצא כשיר לשאת את עונשו בדרך זו.

ראיות לעונש

ראיות מטעם התביעה

6. ב"כ המאשימה הגישה את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם (1/ע) ממנו עולה, כי לחובתו רישום מבית-דין צבאי משנת 2017 בגין עבירה של החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית, והושת עליו מאסר של 18 ימים והורדה בדרגה.

טיעוני הצדדים

7. ב"כ המאשימה טענה לקיום מימד של תכנון במעשיו של הנאשם, אשר הגיע למקום עם אחר והשניים המתינו לקרבן מתאים, כאשר הנאשם איתר אישה מבוגרת, עוברת אורח תמימה, והשוד בוצע באלימות וריסוס בגז פלפל באמצע היום.

לגישת התביעה, מתחם העונש ההולם נע בין 18 עד 36 חודשי מאסר בפועל, ונוכח מכלול נתוניו של הנאשם, יש למקם את עונשו בתחתית המתחם.

לטענתה, לא הוכח קיומו של הליך שיקום חריג ויוצא דופן המצדיק חריגה מהמתחם עד לכדי עונש של מאסר שניתן לשאתו בדרך של עבודות שירות. ב"כ המאשימה הפנתה לתסקיר האחרון ממנו עולה, כי על אף תהליך ממושך שעבר, נשקפת מהנאשם רמת סיכון בינונית להישנות התנהגות אלימה, כשההליך כולו היה ממוקד במצבו הנפשי של הנאשם בלבד.

8. הסניגור הדגיש, שהנאשם הודה ולקח אחריות על מעשיו מראשית הדרך, כשהפיצוי שהפקיד מהווה ביטוי מעשי לכך. מאז האירוע, שהתרחש ביולי 2017, לא נפתחו כנגד הנאשם תיקים נוספים, הוא שהה במעצר במשך חודש ושחרר בהחלטה של בית-המשפט העליון אשר הכיר בנסיבותיו המיוחדות. לאחר הדיון בבית-המשפט העליון, הגיע הנאשם למשטרה ומסר את כל הידוע לו בנוגע לאחר, ויש לראות בכך שיתוף פעולה עם גורמי המשטרה בהתאם לסעיף 40 יא (6) לחוק העונשין וכנסיבה להקלה בעונש. אמנם שיתוף הפעולה לא הוביל לזה שהאחר נתפס, אך הנאשם מסר בזמנו את כל המידע שהיה ידוע לו.

ב"כ הנאשם עתר למתחם ענישה שנע מ-6 חודשי מאסר בעבודות שירות עד 30 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים.

בכל הנוגע לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות הדגיש, כי הנאשם היה בגיר-צעיר כבן 21 בשעת ביצוע העבירות, ולהערכת שירות המבחן לפיה הסיכון ממנו יפחת ככל שימשיך בטיפול הפסיכיאטרי ובנטילת תרופות.

הנאשם הוכיח למצער שהוא עשוי להשתקם, שכן כל עוד מצבו של הנאשם יציב והוא מצליח לתפקד ביומיום,

הרי שהוכיח בכך את הפוטנציאל השיקומי שלו על רקע מצבו הנפשי והדיכאון המז'ורי ממנו סבל.

הסניגור הגיש אישור שנערך על-ידי ד"ר מלמוד, מומחית בפסיכיאטריה מבית החולים "גהה" (נ/1), ממנו ניתן ללמוד שלנוכח מבנה אישיותו של הנאשם, יש בשליחתו למאסר להביא להחרפה במצבו הנפשי, תוך הגדלת הסיכון האובדני שמאפיין אותו.

לאור כל האמור בתסקיר, המשך שילובו בטיפול ב"גהה" תוך נטילת טיפול תרופתי והעמדתו בצו מבחן מצוי בהלימה מוחלטת לאינטרס הציבורי. על כן, חרף חומרת העבירות והנזק למתלוננת, אך על רקע נסיבותיו האישיות הייחודיות והקשות של הנאשם, יש לאמץ את המלצות שירות המבחן.

9. בדברו לבית-המשפט, מסר הנאשם: **"אני נורא מצטער על מעשי ומה שעשיתי זה דבר נורא ואני רוצה להתנצל בפני המתלוננת. אני מבין את מעשי, אני נמצא תקופה ארוכה, אני והורי נמצאים בבית (בוכה) ואני מבין שהמצב לא הכי טוב ואני מנסה לטפל בעצמי ואין לי דבר מלבד הורי, אין לי כלום. חוץ מאמא שלי שכל הזמן נמצאת איתי ואבא שלי שכל הזמן עובד ומנסה לשמור על הבית שהכל ישאר בסדר, אני מבקש שתתחשבי בי..."** (עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 18-21).

דין והכרעה

10. בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין בסעיף 40ג(א), לצורך קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

11. הנאשם במעשיו פגע במספר ערכים מוגנים, ובהם הזכות לשלמות הגוף, הזכות לביטחון אישי והזכות לקניין. וכך תוארו הדברים בהרחבה בפסיקת בית-המשפט העליון:

"אין צורך להרחיב את הדיבור באשר לערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת השוד. רבות נאמר על החומרה הרבה הגלומה בעבירה זו, ועל היותה מחייבת ענישה הולמת. אכן, 'מעבר להיבט הכספיו הכלכלי של התופעה, יש ליתן את הדעת לפגיעות הפיזיות, ולאפחות מורמכך, לפגיעות הנפשיות הנגרמות לקורבנות העבירה, הפגיעה בשלום ובביטחון ושל הציבור בכללותו'... יחד עם זאת, יש לזכור כי קיימת קשת רחבה של מעשי שוד אפשריים הנבדלים זה מזה בנסיבותיהם ובמדרג חומרתם. מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו (ראו בע"פ 772/13 יחיא נגד מדינת ישראל, [29.6.14], פסקה 10 לפסק-דינו של כב' השופט זילברטל).

וכן :

"באופן כללי יותר, עבירות של שוד על דרך תקיפה ברחוב פוגעות לא רק בקורבן, אלא בתחושת הביטחון האזרחית הכללית. אחת הציפיות הראשונות של אנשים היוצאים מביתם לרחובות העיר היא היכולת להתנהל בביטחון וללא אימה, ולא כל שכן בסביבה היומיומית והמוכרת. על כן, אין מקום לראות את העבירה שבה נכשל המערער כעבירה קלה, גם אם קיימים מעשי שוד הנעברים בנסיבות מחמירות יותר..." (ראו בע"פ 6862/13 חג'אזי נגד מדינת ישראל [7.7.14], פסקה 9 לפסק-דינה של כב' השופטת ברק-ארז).

12. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה לפי סעיף 40ט(א) לחוק העונשין ייאמר, כי אכן קיים מימד של תכנון לאירוע השוד, בכך שהנאשם הגיע עם אדם נוסף לזירה והשניים המתינו במקום במטרה לאתר קורבן שאותו ישדדו. המתלוננת, אישה כבת 64, נבחרה בבחינת "טרף קל", כשהנאשם אף לא היסס לעשות שימוש בתרסיס גז פלפל והתיז את תכולתו על פניה.

כתוצאה ממשיכת תיקה, המתלוננת איבדה את שיווי משקלה ונחבלה ברגלה. הנאשם לא הסתפק בכך, וריסס גז פלפל פעם נוספת בפניה של המתלוננת.

הנאשם נמלט מהזירה, חבר לאחר, והשניים עזבו עם שלל של 200 ש"ח, כרטיס אשראי וכרטיס רב קו - אותו לקח הנאשם.

לנאשם חלק מרכזי בביצוע העבירה, הוא זה שבא במגע ישיר עם המתלוננת, התיז גז פלפל פעמיים אל עבר פניה של המתלוננת, והוא שמשך את תיקה של מתלוננת.

אמנם, למתלוננת לא נגרמו חבלות חמורות, והנזק הכספי אף הוא אינו גבוה, אך לא ניתן להמעיט בפגיעה הקשה בתחושת הביטחון האישי, וידוע הוא כי קורבנות שוד סובלים מצלקות נפשיות למשך זמן רב.

13. לעניין מדיניות הענישה, ייאמר באופן כללי, כי מנעד הענישה בעבירות שוד הוא רחב:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת...את המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג עונש' לעבירה זו - אין זה דין של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זה דין של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראי-ספונטנית; אין זה דין של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זה דין של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זה דין של עבירה חד-פעמית למסכת שיטתית של עבירות..." (מתוך ע"פ 4841/13

ספי נגד מדינת ישראל [6.2.14], פסקה י"א לפסק-דינו של כב' השופט (כתוארו אז) רובינשטיין).

14. מתחם העונש ההולם ייקבע בהתחשב במדיניות ענישה זו ובנסיבות ביצוע העבירה, הכוללות: שוד שקדם לו תכנון והמתנה לקורבן מתאים, ריסוס המתלוננת בגז פלפל פעמיים במשך האירוע, משיכת התיק אשר גרמה למתלוננת לאבד את שיווי משקלה וחבלה ברגלה, ולבסוף הימלטות מהמקום עם שלל לא רב, הכל תוך חבירה עם אחר.

15. עיינתי בפסיקה שהוצגה על-ידי ב"כ הצדדים ובפסיקה נוספת, ולצורך קביעת מתחם העונש ההולם אציין את המרכזיים שבהם:

בע"פ 7655/12 **פייסל נגד מדינת ישראל** [4.4.13] התקבל ערעורו של נאשם, צעיר נעדר עבר פלילי, אשר הורשע על פי הודאתו בביצוע עבירה של שוד בצוותא. בעת שהמתלונן היה בדרך לביתו, תקפו אותו הנאשם ואחרים, תוך שאחד מהאחרים ריסס לעברו תרסיס שגרם לכאבים בעיניו. המתלונן נפל ארצה ואז נטלו ממנו השלושה מכשיר טלפון נייד וכ-500 ש"ח. בית המשפט המחוזי השית על הנאשם 30 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

בית המשפט העליון קבע, כי כאשר מדובר בשוד שבוצע באופן "ספונטאני", ללא תכנון מוקדם וללא שימוש בנשק, תוך שלנפגע העבירה לא נגרמו נזקים חמורים, הרי שמתחם העונש הראוי יהיה בין 6 ל-24 חודשי מאסר. כאמור, הערעור התקבל במובן זה שעונש המאסר בפועל הועמד על 20 חודשים.

בע"פ 5617/13 **כהן נ' מדינת ישראל** [27.5.14], נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של שוד והפרת הוראה חוקית. המערער ואחר קשרו קשר לשדוד עובר אורח מזדמן. לשם כך הגיעו בשעת ערב ברכב שכור למרכז מסחרי כשהאחר נוהג והמערער הוא שירד מהרכב ורץ לעבר המתלוננת שיצאה מהמרכז המסחרי. המערער היכה את המתלוננת בידה ומשך בכוח את התיק שהחזיקה. בתיק היה כסף מזומן ומעטפה ובה פדיון יומי של החנות בה היא עבדה. המערער ברח מהמקום, נכנס לרכב בו נהג האחר והם עזבו את המקום. עבירת השוד בוצעה על-ידי המערער תוך הפרת תנאי "מעצר בית". בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין שנתיים ל-4 שנות מאסר בפועל והשית על הנאשם עונש של 38 חודשי מאסר בפועל וכן הפעיל עונשי מאסר מותנים (סה"כ 47 חודשי מאסר בפועל). בית המשפט העליון קבע כי העונש שהוטל על הנאשם אינו חורג לחומרה והוא אף מקל.

בע"פ 1044/13 **זידאן נ' מדינת ישראל** (29.10.13), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת שוד, והפרת הוראה חוקית. המערער צעד עם שני חבריו בשעת ערב ברחוב והציע לחבריו לגנוב תיק מקשישה. המערער ניגש אל מתלוננת ילידת 1940, חטף את תיקה בכוח עד כי נקרעה רצועתו ונמלט. בית-המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שנע בין 18 עד 72 חודשי מאסר, והשית על המערער עונש של 48 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון קבע כי עונש המאסר שהוטל על הנאשם עולה בקנה אחד עם מידת הענישה הנהוגות במקרים דומים, תוך שהדגיש את הצורך להחמיר בענישה של מי שפוגע

בקשישים (נסיבה לחומרה שאינה קיימת במובהק בעניינו), ואין בעובדה שהמתלוננת לא נחבלה כדי לשנות מכך.

ע"פ 3884/13 **אסרף נגד מדינת ישראל** [24.2.14] (הוגש על-ידי התביעה): המערער הודה כי שדד מהמתלוננת, אישה כבת 62, תיק ובו 7,550 ₪ שהיה בחזקתה, על-ידי משיכת התיק ממנה בחזקה, דבר שגרם לנפילתה ארצה. המערער נטל את התיק וברח. הנפילה גרמה למתלוננת לשפשופים במרפק וברגל, ולכאב בכתף. המערער נעצר ותכולת התיק הוחזרה למתלוננת. בית-המשפט המחוזי השית על המערער, בעל עבר פלילי בעבירות רכוש, סמים ואלימות, עונש של 4 שנות מאסר בפועל.

בערעור נקבע, כי עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער מצוי בהלימה לנסיבות המקרה ולמדיניות הענישה, אך לבסוף הוחלט על הפחתה סמלית של חודשיים מאסר, כך שעונשו הועמד על 46 חודשי מאסר בפועל בכדי לעודד את המערער להמשיך בתהליך גמילה.

ת"פ (מחוזי חיפה) 9343-07-14 **מדינת ישראל נגד פלוני** [23.12.14] (הוגש על-ידי ההגנה):

הנאשם הורשע על-פי הודאתו בביצוע עבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק. בשעת צהריים הלכה המתלוננת, ילידת 1950, ברחוב בחיפה, בדרכה לביתה, עם תיק תלוי על ידה, והנאשם הלך מאחוריה במטרה לשדוד אותה. בשלב מסוים, ניגש הנאשם אל המתלוננת ומשך בחזקה ברצועת התיק, אך המתלוננת משכה את תיקה ואחזה בו בחוזקה. הנאשם המשיך למשוך את התיק תוך שימוש בכוח, המתלוננת החלה לצעוק ולבסוף מפאת חששה מהנאשם הרפתה מהתיק, הנאשם משכו ונמלט בריצה מהמקום. בתוך התיק היו אותה עת 40 ₪ במזומן, כרטיס אשראי ופריטים אישיים נוספים. מהתסקיר עלה כי בעברו של הנאשם אשפוזים רבים בבתי-חולים פסיכיאטריים, הוא אובחן כסובל מהפרעה "סכיזו-אפקטיבית" ושימוש בסמים וכן עשה ניסיון אובדני כשקפץ מגובה שלוש קומות. חרף קיומה של נזקקות טיפולית במסגרת לתחלואה כפולה, שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית על רקע כוחותיו הדלים של הנאשם.

בית-המשפט קבע מתחם ענישה שנה בין 12 - 30 חודשי מאסר, ועל הנאשם, שלחובתו 5 הרשעות קודמות בעבירות אלימות, רכוש וסמים, הושת עונש מאסר בפועל בן 20 חודשים.

חיפוש במאגרי הפסיקה העלה, כי הנאשם הגיש ערעור לבית-המשפט העליון - ע"פ 970/15 **אלקיים נגד מדינת ישראל** [30.3.15], במסגרתו שינה בית-המשפט העליון את המאסרים על תנאי שהושתו על המערער.

ת"פ (מחוזי ירושלים) 55254-12-13 **מדינת ישראל נגד קצאץ** [8.4.14] (הוגש על-ידי התביעה): הנאשם הורשע לאחר ניהול הכחות בעבירות של שוד לפי סעיף 402(א) וכניסה לישראל שלא כדין. הנאשם משך מספר פעמים את מכשיר האיפון מידיה של המתלוננת, שהלכה לתומה ברחובה של עיר. במהלך חטיפת המכשיר, נחבלה המתלוננת ונזקקה לטיפול רפואי. הנאשם הצליח להימלט אך נתפס זמן קצר לאחר האירוע והסביר, כי

ביצע את השוד כדי לממן קניית מטרנה לילדו התינוק.

בית-המשפט קבע מתחם ענישה שנע בין 12 ל- 36 חודשי מאסר. בהסכמת התביעה, בית-המשפט קבע, כי אכן מטרת השוד היתה למימון צרכים בסיסיים של הנאשם, אשתו והתינוק, ועל הנאשם, אדם נעדר עבר פלילי, הוטל עונש של 15 חודשי מאסר בפועל.

16. פסקי-דין אלו משקפים קשת מקרים רלבנטיים, כאשר לאחר ביצוע אבחנות מתבקשות, אני קובעת מתחם עונש הולם אשר נע בין 18 - 48 חודשי מאסר בפועל לצד רכיבים נלווים.

17. סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע כי ניתן לסטות ממתחם העונש ההולם בעניינו של נאשם באם קיים הליך שיקום שהסתיים, או באם נקבע כי יש סיכוי "של ממש" שהנאשם ישתקם. משמעות הסעיף בראי תכלית תיקון 113 לחוק העונשין היא, כי ישנם מקרים שבהם שיקולי שיקום יגברו על עיקרון ההלימה. שוכנעתי, כי עניינו של הנאשם נופל בגדר אותם מקרים שבהם יש ליתן מעמד בכורה לשיקולי שיקום.

18. בפסיקת בית-המשפט העליון נקבע, כי ככל שהעבירה בה הורשע הנאשם ונסיבותיה חמורות יותר, כך גובר הנטל המוטל על הנאשם להראות הליך שיקומי מתקדם יותר, או סיכויי שיקום מובהקים יותר, כדי להצדיק סטייה לקולה ממתחם העונש ההולם (ע"פ 9036/18 **פלוני נגד מדינת ישראל** [27.1.2020], בפסקה 19 וכן כל פסקי-הדין המוזכרים שם). הנאשם ביצע עבירת שוד חמורה ומכוערת כלפי אישה לא צעירה, וכאמור, אין להמעיט בנזק הנפשי ובפגיעה הממשית בתחושת הביטחון האישית שלה. עם זאת, באיזון בין כלל השיקולים, ומבלי להמעיט בעבירה שביצע על נסיבותיה, הרי שניתן לשקול חריגה ממתחם העונש ההולם שנקבע על יסוד הפוטנציאל השיקומי אותו הוכיח הנאשם וכן נסיבותיו המיוחדות.

19. מהתסקיר ומהמסמכים הרפואיים שהוגשו לעיוני עולה תמונה של אדם צעיר, לא מגובש ונתון להשפעה חברתית, בעל צרכים נפשיים מיוחדים, אשר בהכוונה של שירות המבחן ומאימת הדין התגייס לטיפול נפשי המתאים למצבו כיום. הנאשם מצוי בסיכון אובדני, חווה התדרדרות נפשית ממשית במהלך ההליך המשפטי, אך לבסוף גייס כוחות והוא מצוי כיום בטיפול בבית-החולים "גהה", משתף פעולה ונוטל טיפול תרופתי - הכל תוך שהוא נתון תקופה לא מבוטלת בתנאים מגבילים. עם התייבבות מצבו הנפשי, מתכנן שירות המבחן להפנותו לשיקום מקיף בקהילה במסגרת צו מבחן.

20. יתר הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה אף הן תומכות בהחלטה שלא לשלוח את הנאשם אל מאחורי סורג ובריח, תוך חריגה ממתחם העונש ההולם. אין לחובת הנאשם עבר פלילי משמעותי, הוא נטל אחריות מלאה על מעשיו (לרבות מסירת מידע למשטרה אודות האחר המעורב), ואף הפקיד פיצוי למתלוננת כביטוי מעשי לכך. מהאמור בתסקיר ומהמסמכים הרפואיים עולה באופן ברור, כי בנסיבותיו האישיות המיוחדות של הנאשם, מאסר בפועל עלול להביא להחרפה משמעותית

במצבו הנפשי ולהגדיל את הסיכון האובדני בו שריו.

21. איזון בין מכלול השיקולים מבסס את ההכרעה לפיה יש ליתן מעמד בכורה לאינטרס השיקום של הנאשם באמצעות השתת ענישה של מאסר - אך בדרך של עבודות שירות, ולמלוא התקופה האפשרית ללא קיזוז תקופת מעצרו לצד מאסר על תנאי ופיקוח של שירות המבחן על-מנת לוודא המשך התגייסות להליך שיקום בקהילה ושמירת קשר יציב עם גורמי בריאות הנפש.

22. לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת את דינו של הנאשם כדלקמן:

9 חודשי מאסר לנשיאה בדרך של עבודות שירות.

הנאשם יתייצב ביום 3.3.2020 בשעה 8:00 או בכל מועד אחר עליו תורה הממונה, ביחידת עבודות השירות מפקדת מחוז מרכז. עבודות השירות יבוצעו ב"שוויים", ברחוב בן ציון גלים 34, סגולה פתח תקווה או בכל מקום עבודה אחר עליו תורה הממונה, כמפורט בחוות-דעת הממונה מיום 10.12.19.

מובהר לנאשם, כי עליו לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו-כן, עליו לעמוד בדרישות ובכללי המסגרת, כאשר כל הפרה בעבודות השירות תביא להפסקה מנהלית ונשיאת העונש במאסר ממש.

12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מהיום עבירות שוד לפי סימן ג' לפרק י"א לחוק העונשין.

פיצוי בסך 5000 ₪, שאותם הפקיד הנאשם טרם הטיעונים לעונש. ככל שסכום זה עדיין לא הועבר למתלוננת, על ב"כ הפרקליטות להמציא באופן מיידי את פרטי המתלוננת על-מנת שהפיצוי יועבר אליה לאלתר.

צו מבחן למשך שנה מהיום, במסגרתו ימשיך הנאשם לשתף פעולה עם המרכז לבריאות הנפש "גהה", ישולב בתכנית "יתד" לצעירים וכן יישמע לכל הוראות קצינת המבחן.

הוסבר לנאשם, כי כל הפרה של צו המבחן עלולה להביא לגזירת הדין מחדש.

הודעה זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 יום.

המזכירות תעביר העתק מגזר-הדין אל שירות המבחן ואל הממונה על עבודות השירות.

ניתן והודע היום כ"ה שבט תש"פ, 20/02/2020 במעמד הנאשם וב"כ הצדדים.